

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس
دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی زبانان
(دوره خاص)

در پنج زمینه تخصصی:

۱. ادبیات عرفانی

۲. ادبیات حماسی و قهرمانی

۳. ادبیات غنایی و تعلیمی

۴. ادبیات معاصر

۵. زبان فارسی

گروه آموزشی زبان و ادبیات

کمیته برنامه ریزی زبان و ادبیات فارسی

مصوب هفتصد و نود و هفتمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات

و فناوری مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۵

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان

گروه: زبان و ادبیات

کمیته تخصصی: زبان و ادبیات فارسی

رشته: زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان

در ۵ زمینه: (ادبیات عرفانی- ادبیات حماسی و قهرمانی- ادبیات غنایی و تعلیمی- ادبیات معاصر- زبان فارسی)

دوره: دکتری تخصصی

کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در جلسه هفتصد و نود و هفتمین مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۵ خود برنامه آموزشی دوره دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان در ۵ زمینه (ادبیات عرفانی- ادبیات حماسی و قهرمانی- ادبیات غنایی و تعلیمی- ادبیات معاصر- زبان فارسی) را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.

ماده (۱) برنامه آموزشی زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان در ۵ زمینه (ادبیات عرفانی- ادبیات حماسی و قهرمانی- ادبیات غنایی و تعلیمی- ادبیات معاصر- زبان فارسی) را از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای برنامه ریزی آموزش عالی می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۹۰/۹/۱۵ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مشمول ماده ۱ می توانند این دوره را دایر و اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان دره زمینه (ادبیات عرفانی - ادبیات حماسی و قهرمانی - ادبیات غنایی و تعلیمی - ادبیات معاصر - زبان فارسی) در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می‌شود.

رای صادره هفتصد و نود و هفتمین جلسه شورای برنامه ریزی مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۵

درخصوص برنامه آموزشی

۱) برنامه آموزشی دوره دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان دره زمینه (ادبیات عرفانی - ادبیات حماسی و قهرمانی - ادبیات غنایی و تعلیمی - ادبیات معاصر - زبان فارسی) که از طرف گروه زبان و ادبیات پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصد و نود و هفتمین جلسه شورای برنامه ریزی مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۵

درخصوص برنامه آموزشی دوره دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان دره زمینه (ادبیات عرفانی - ادبیات حماسی و قهرمانی - ادبیات غنایی و تعلیمی - ادبیات معاصر - زبان فارسی) مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۵ صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

حسین نادری منش

نایب رئیس شورای برنامه ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی

دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

مشخصات کلی دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان

با پنج زمینه تخصصی: ۱. ادبیات عرفانی ۲. ادبیات حماسی و قهرمانی ۳. ادبیات غنایی و تعلیمی
۴. ادبیات معاصر ۵. زبان فارسی

۱- اهداف و ضرورتها:

همه ساله دانشجویان غیرفارسی‌زبان بسیاری از کشورهای مختلف جهان برای ادامه تحصیل در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی به ایران می‌آیند؛ از بین این متقاضیان تنها بعضی از آنها فارغ‌التحصیل رشته زبان و ادبیات فارسی‌اند، و برخی در رشته‌های دیگری تحصیل کرده‌اند که میزان تناسب آن رشته‌ها با زبان و ادبیات فارسی متفاوت است؛ علاوه بر این مهارت این متقاضیان خارجی نیز در به‌کاربردن زبان فارسی نوشتاری و گفتاری، یا میزان آشنایی آنها با فرهنگ ایرانی و اسلامی و ادبیات فارسی با توجه به نوع زبان، خط، دین و فرهنگ کشورشان با هم متفاوت است. بنابراین ضرورت دارد برای ایجاد هماهنگی و تمهید مقدمات لازم برای تحصیل بایسته آنها، برنامه‌های آموزشی ویژه ای پیش‌بینی و اجرا گردد تا با توانایی‌های فعلی و نیازهای بعدی آنان سازگار باشد. تجربه طولانی آموزش دانشجویان خارجی در دانشگاه‌های ایران نشان داده است، تحصیل دانشجویان غیر فارسی‌زبان با برنامه خاص ایرانیان بهره‌دهی کامل را ندارد و گاه مشکلات فراوانی را برای دانشجویان، استادان و مراکز دانشگاهی پدید می‌آورد؛ و برعکس تفکیک درسه‌ها و برنامه‌های آنان میزان بهره‌وری و کیفیت آموزش آنها را افزایش می‌دهد.

ناگفته پیداست که تسلط به زبان و ادبیات فارسی، برای کسی که در محیط غیر فارسی زبان چشم به جهان می‌گشاید و در چنین محیطی رشد و تحصیل می‌کند با کسی که زبان مادری وی فارسی است، یا از کودکی با فارسی خو کرده و در تمام دوره تحصیل خود از خردسالی تا نوجوانی و جوانی، درخانه و کوچه و مدرسه، در دیستان و دیرستان و دانشگاه، بدین زبان درس خوانده و به تدریج نکات فراوانی را در باره زبان و ادب فارسی آموخته است، یکسان نیست؛ زیرا دانشجوی خارجی از هیچ یک از این امکانات و زمینه‌ها برخوردار نبوده و در نتیجه به اندازه دانشجوی ایرانی با مقدمات زبان فارسی آشنا نیست در حالی که قصد دارند در برنامه درسی ایرانیان تمام آموخته‌های قبلی آنها مفروض گرفته شده است.

از سوی دیگر، هدف تحصیلی دانشجویان خارجی با توجه به این که اهل چه کشوری هستند و چه نوع فعالیتی بعد از فراغت از تحصیل در پیش گیرند با هم متفاوت است. بنابراین برنامه آموزشی آنان نیز باید برای تأمین این نیازهای متنوع، انعطاف‌پذیری باشد؛ حال اگر این نکته را هم اضافه کنیم که تفاوت سطح علمی و فرهنگی مخاطب، استاد را هم ناگزیر می‌کند که حتی یک درس مشخص (با عنوان و سرفصل همسان) را به مخاطب خارجی و ایرانی به شیوه‌های متفاوتی تدریس کند، ضرورت این تفکیک روشن‌تر می‌شود.

بدین جهت برای تحصیل دانشجویان خارجی غیر فارسی‌زبان در رشته زبان و ادبیات فارسی در پنج زمینه: (۱. ادبیات عرفانی ۲. ادبیات حماسی و قهرمانی ۳. ادبیات غنایی و تعلیمی ۴. ادبیات معاصر ۵. زبان فارسی) برنامه ویژه‌ای تدوین شده است که هم از جهت توانایی‌ها و اطلاعات ورودی، و هم از حیث مهارت‌های مورد نیاز بعد از فارغ‌التحصیلی، با وضعیت دانشجویان مذکور سازگار باشد و اهداف آموزشی مورد نظر را بهتر تحقق بخشد.

۲- تعداد واحد های درسی:

دوره دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان در پنج زمینه: (۱. ادبیات عرفانی ۲. ادبیات حماسی و قهرمانی ۳. ادبیات غنایی و تعلیمی ۴. ادبیات معاصر ۵. زبان فارسی) ۳۶ واحد درسی به شرح زیر است.

ردیف	شرح	تعداد واحد
۱	دروس اصلی تخصصی	۱۰
۲	دروس اختیاری	۲
۳	زمینه تخصصی	۶
۴	رساله	۱۸
جمع		۳۶

۳- ضوابط کلی:

با توجه به اینکه این برنامه به عنوان دوره خاص در تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۵ در شورای برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب رسیده رعایت ضوابط زیر الزامی است:

۱-۳ این برنامه مخصوص دانشجویان غیر ایرانی غیر فارسی‌زبان رشته زبان و ادبیات فارسی است، و عبارت «ویژه غیر فارسی‌زبانان» در مدرک تحصیلی آنان ذکر خواهد شد.

۲-۳ گروه آموزشی با توجه به سطح علمی دانشجو، بنا به تشخیص خود می‌تواند دانشجو را ملزم کند که تا حداکثر ۱۰ واحد از درس‌های دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرایرانیان را به عنوان پیشنیاز بگذراند.

۳-۳ چنانچه بنا به تشخیص گروه آموزشی رشته کارشناسی ارشد دانشجو با زبان و ادبیات فارسی، مرتبط نباشد، بنا به انتخاب گروه تا ۸ واحد دیگر از بین درس‌های کارشناسی ارشد به عنوان درس جبرانی به واحدهای درسی دانشجو افزوده خواهد شد.

۴-۳ این برنامه دارای پنج گرایش تحصیلی است که در بدو ورود دانشجو، یکی از آنها بنا به انتخاب دانشجو و تاکید گروه آموزشی به عنوان گرایش تحصیلی وی تعیین خواهد شد. (تغییر این انتخاب در ضمن جریان تحصیل بنا به تقاضای کتبی دانشجو و موافقت شورای تخصصی گروه امکان‌پذیر خواهد بود). در ضمن عنوان گرایش تحصیلی دانشجو در مدرک فارغ‌التحصیلی وی درج خواهد شد.

۵-۳ به ازای هر ۸ واحد درس پیشنیاز یا جبرانی، یک نیمسال تحصیلی به مدت تحصیل قانونی دانشجو افزوده خواهد شد.

جدول کلی: برنامه دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی زبانان

نوع درس	حداقل واحد	حداکثر واحد	توضیحات
پیشنیاز	۰	۱۰	به تعیین گروه از بین درس های دوره کارشناسی ارشد.
جبرانی	۰	۸	به تعیین گروه از بین درس های دوره کارشناسی ارشد.
اصلی	۱۰	۱۰	کل ۱۰ واحد درس اصلی این برنامه
اختیاری	۲	۲	از بین ۱۰ واحد درس اختیاری این برنامه
زمینه تخصصی	۶	۶	یک زمینه از بین ۵ زمینه این برنامه
رساله	۱۸	۱۸	تصویب موضوع در شورای تخصصی گروه
جمع	۳۶	۵۴	به ازای هر ۸ واحد درس اضافه یک نیمسال به سنوات تحصیل دانشجوی اضافه می شود.

۴- شرایط پذیرش دانشجوی:

دانشجویان غیرفارسی زبان رشته زبان و ادبیات زبان براساس ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری پذیرفته می شوند.

جدول درس‌های اصلی: دوره دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	شماره درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	-	۳۲	۲	متون نظم فارسی	۲۰۰۱
	۳۲	-	۳۲	۲	متون نثر فارسی	۲۰۰۲
	۳۲	-	۳۲	۲	دستور زبان فارسی	۲۰۰۳
	۳۲	-	۳۲	۲	نقد ادبی	۲۰۰۴
	۳۲	-	۳۲	۲	متون نظم و نثر عربی	۲۰۰۵
	۱۶۰	-	۱۶۰	۱۰	جمع	

رساله

ملاحظات	تعداد واحد	عنوان درس	شماره درس
متناسب با گرایش تحصیلی دانشجوی	۱۸	رساله	۲۰۱۱

جدول درس‌های اختیاری: دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان

پیش‌نیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	شماره درس
	جمع	عملی	نظری			
با توجه به گرایش تحصیلی دانشجو	۳۲	-	۳۲	۲	روش تحقیق در ادب فارسی	۲۰۰۶
	۳۲	-	۳۲	۲	تصحیح متون	۲۰۰۷
	۳۲	-	۳۲	۲	فنون ادبی و بلاغی	۲۰۰۸
	۳۲	-	۳۲	۲	زبان‌های باستانی	۲۰۰۹
	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ تصوف	۲۰۱۰
	۱۶۰	-	۱۶۰	۱۰	جمع	

دانشجو: بانظر گروه آموزشی می تواند ۲ واحد از دروس فوق را انتخاب و بگذراند.

۱-جدول درس‌های دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان زمینه: ادبیات عرفانی

ملاحظات	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	شماره درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	-	۳۲	۲	مبانی عرفان اسلامی	۲۰۱۲
	۳۲	-	۳۲	۲	متون نظم عرفانی	۲۰۱۳
	۳۲	-	۳۲	۲	متون نثر عرفانی	۲۰۱۴
	۹۶	-	۹۶	۶	جمع	

۲-جدول درس‌های دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان زمینه: ادبیات حماسی و

قهرمانی

ملاحظات	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	شماره درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	-	۳۲	۲	مبانی ادبیات حماسی و قهرمانی	۲۰۱۵
	۳۲	-	۳۲	۲	متون نظم ادبیات حماسی و قهرمانی	۲۰۱۶
	۳۲	-	۳۲	۲	متون قهرمانی منثور	۲۰۱۷
	۹۶	-	۹۶	۶	جمع	

۳- جدول درس‌های دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان زمینه: ادبیات غنایی و

تعلیمی

ملاحظات	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	شماره درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	-	۳۲	۲	مبانی ادبیات غنایی و تعلیمی	۲۰۱۸
	۳۲	-	۳۲	۲	متون نظم ادبیات غنایی و تعلیمی	۲۰۱۹
	۳۲	-	۳۲	۲	متون نثر ادبیات غنایی و تعلیمی	۲۰۲۰
	۹۶	-	۹۶	۶		جمع

۴- جدول درس‌های دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان زمینه: ادبیات معاصر

ملاحظات	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	شماره درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	-	۳۲	۲	زمینه‌های ادبیات معاصر	۲۰۲۱
	۳۲	-	۳۲	۲	شعر معاصر	۲۰۲۲
	۳۲	-	۳۲	۲	تحقیق نثر معاصر	۲۰۲۳
	۹۶	-	۹۶	۶		جمع

۵- جدول درس‌های دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی ویژه غیرفارسی‌زبانان زمینه: زبان فارسی

ملاحظات	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	شماره درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ تحول زبان فارسی	۲۰۲۴
	۳۲	--	۳۲	۲	ساختمان آوایی و واژگانی زبان فارسی	۲۰۲۵
	۳۲	-	۳۲	۲	نظام روابط دستوری زبان فارسی	۲۰۲۶
	۹۶	-	۹۶	۶	جمع	

دروس پیشنیاز: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس:
	تخصصی			تحقیق در متون نظم فارسی
	گرایش			عنوان درس:
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمینار:		سفر علمی:	کارگاه:	

متون نظم فارسی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۰۱

نوع درس: اصلی پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با اهم متون نظم فارسی و ویژگیهای آنها و تحلیل انواع متون منظوم فارسی.
سرفصل‌ها:

۱. شعر فارسی؛

۲. انواع شعر فارسی؛

۳. آشنایی با سرآمدان شعر فارسی؛

۴. جریان‌شناسی شعر فارسی؛

۵. تحول شعر فارسی از گذشته تاکنون؛

۶. نقد و بررسی گزیده‌هایی از متون شعر کلاسیک فارسی (شاهکارها)؛

۷. نقد و بررسی نمونه‌هایی از شعر معاصر فارسی.

ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

رستگار فسایی، منصور؛ انواع شعر فارسی؛ شیراز: نوید؛ ۱۳۷۳؛

گزیده ای از دیوان شعرای فارسی کلاسیک: حافظ، سعدی، انوری، خاقانی، مولوی، صائب؛

گزیده ای از دیوان شعرای فارسی معاصر: شهریار، اخوان، ملک‌الشعرای بهار، تیما، سهراب سپهری.

منابع دیگر:

حسین پور، علی؛ جریانهای شعر معاصر از کودتا (۱۳۳۲) تا انقلاب (۱۳۵۷)؛ امیرکبیر: ۱۳۸۴؛

زرقانی، مهدی؛ چشم‌انداز شعر معاصر ایران: جریان‌شناسی شعر ایران در قرن بیستم؛ ثالث: ۱۳۹۰؛

غلامرضایی، محمد؛ سبک‌شناسی شعر فارسی از رودکی تا شاملو؛ نشر جامی: ۱۳۷۷؛

زرین کوب، عبدالحسین؛ سیری در شعر فارسی؛ نوین: ۱۳۶۳؛

نیکویخت، ناصر؛ تحلیل شعر فارسی؛ سمت: ۱۳۸۹.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: تحقیق در متون نثر فارسی عنوان درس:
	تخصصی		ساعت: ۳۲	
	گرایش			
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی: آزمایشگاه:	
سمینار:		سفر علمی:	کارگاه:	

متون نثر فارسی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۰۲

نوع درس: اصلی پیشنهادی: ندارد

هدف: آشنایی با اهم متون نثر فارسی و ویژگیهای آنها و تحلیل انواع متون منثور فارسی:
سرفصل‌ها:

۱. تفاوت‌های نظم و نثر؛

۲. انواع نثر فارسی به لحاظ زبان و سبک با ذکر نمونه‌ها؛

۳. انواع متون منثور ادبی به لحاظ محتوا با ذکر ویژگی‌ها و نمونه‌ها؛

۴. انواع متون منثور ادبی به لحاظ قالب با ذکر ویژگی‌ها و نمونه‌ها؛

۵. سیر تحول نثر فارسی از آغاز تا امروز و ویژگی‌های هر دوره ؛

۶. بزرگترین نثرنویسان فارسی و معرفی آثار آنان ؛

۷. بررسی مهمترین نوشته‌ها تحقیقی و انتقادی درباره نثر؛

۸. بررسی و مقایسه تفاوت جایگاه نظم و نثر در هر یک از دوره‌های تاریخی نظم و نثر؛

۹. نقد و تحلیل نمونه‌هایی برجسته نثر فارسی که در سایر درسهای این برنامه مورد بررسی قرار نگرفته‌اند.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
---------------	----------	-------------	---------------

منابع:

خطیبی، حسین؛ فن نثر، زوار: ۱۳۸۶؛

بهار، محمدتقی؛ سبک‌شناسی، امیرکبیر: ۱۳۸۰؛

نصرالله منشی؛ کلیله و دمنه؛ تصحیح مجتبی مینوی؛

صفا، ذبیح‌الله؛ تاریخ ادبیات در ایران؛ فردوس: ۱۳۷۳؛

حمیدالدین بلخی؛ مقامات حمیدی؛ تصحیح رضا انزلی‌نژاد؛ مرکز نشر دانشگاهی: ۱۳۶۵؛

زیدری نسوی؛ نغمه‌المصدر؛ تصحیح امیرحسین یزدگردی؛ ۱۳۴۳؛

راوندی، محمد بن علی؛ راحه‌الصدر و آیه‌السرور؛ در تاریخ آل سلجوق؛ تصحیح محمد اقبال؛ اساطیر: ۱۳۸۴.

منابع دیگر:

عبیدزاکانی، عبیدالله؛ اخلاق‌الاشراف؛ تصحیح و توضیح علی‌اصغر حلبی؛ اساطیر ۱۳۸۷؛

جرجانی، اسماعیل بن حسن؛ ذخیره‌خوارزمشاهی؛ به‌کوشش محمدتقی دانش‌پژوه، ایرج افشار؛ المعی: ۱۳۸۴؛

دولت‌شاه، دولت‌شاه بن بختی‌شاه؛ تذکره‌الشعرا؛ پدیده ۱۳۳۸؛

سعدالدین وارونی؛ مرزبان‌نامه؛ با مقابله و تصحیح و تحشیه محمد روشن؛ اساطیر: ۱۳۷۶.

- خانلری، پرویز؛ دستور زبان فارسی؛ توس: ۱۳۵۹؛
- فرشیدورد، خسرو؛ دستور مفصل امروز، سخن: ۱۳۸۲؛
- دستور زبان فارسی (پنج استاد)؛ اشرافی: ۱۳۶۶؛
- انوری، حسن؛ و حسن احمدی گیوی؛ دستور زبان فارسی (۲)؛ فاطمی: ۱۳۷۷؛
- خطیب رهبر، خلیل؛ دستور زبان فارسی (حروف اضافه)؛ سعدی: ۱۳۶۷؛
- شریف، محمدجواد؛ دستور زبان فارسی؛ اساطیر: ۱۳۶۴؛
- مشکور، محمدجواد؛ دستور زبان فارسی؛ اساطیر: ۱۳۶۴؛
- نوبهار، مهرانگیز؛ دستور کاربردی زبان فارسی؛ رهنما: ۱۳۷۲.
- منابع دیگر:
- باطنی، محمدرضا؛ نگاهی تازه به دستور زبان؛ آگاه: ۱۳۶۴؛
- معین، محمد؛ آثار مربوط به دستور زبان فارسی (اسم جنس، معرفه و نکره/ اسم مصدر و حاصل مصدر/ اضافه/ مفرد و جمع؛ ابن سینا: ۱۳۴۱-۱۳۳۸.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه- اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: نقد ادبی
	تخصصی			عنوان درس:
	گرایش			
	اختیاری			
ندارد	درد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:	
سمینار:	سفر علمی:	کارگاه:		

نقد ادبی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۰۴

نوع درس: اصلی پیشنهادی: ندارد

هدف: آشنایی با نظریه‌های ادبی مهم و چگونگی استفاده از آنها در نقد انواع متون ادبی. سرفصل‌ها:

۱. نظریه، جریان و مکتب ادبی؛
۲. معرفی انتقادی منابع و مراجع حوزه نقد ادبی؛
۳. رابطه نظریه ادبی و تحقیق ادبی؛
۴. مهمترین نظریه‌های حوزه نقد زبانی ساختاری، ژانری، فلسفی، روایت‌شناسانه، جامعه‌شناسانه، تحلیل گفتمانی، داستان نویسی فنی و تفسیری و بررسی نمونه‌هایی از نقدهای عملی این حوزه.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
---------------	----------	-------------	---------------

منابع:

زرین کوب، عبدالحسین؛ نقد ادبی (۲ جلد)؛ امیرکبیر: ۱۳۶۹؛

شمیسا، سیروس؛ نقد ادبی؛ فردوس: ۱۳۷۸؛

زرین کوب، عبدالحسین؛ شعر بی‌دروغ شعر بی‌نقاب؛ علمی: ۱۳۷۱؛

خانلری، پرویز؛ هفتاد سخن (جلد شعر و هنر)؛ توس: ۱۳۶۷؛

شایگانی فر، حمیدرضا؛ نقد ادبی (معرفی مکاتب نقد)؛ دستان: ۱۳۸۴؛

امامی، نصرالله؛ مبانی و روشهای نقد ادبی؛ جامی: ۱۳۸۵.

منابع دیگر:

سلدن، رامان؛ راهنمای نظریه ادبی؛ راهنمای نظریه ادبی معاصر؛ ترجمه عباس مخیر، طرح نو: ۱۳۷۲؛

احمدی، بابک؛ ساختار و تائیل متن؛ نشر مرکز: ۱۳۷۰؛

اسکوار، ابرت؛ درآمدی بر ساختارگرایی در ادبیات فارسی؛ ترجمه فرزانه طاهری؛ آگاه: ۱۳۷۰؛

بهار، محمدتقی؛ بهار و ادب فارسی، به کوشش محمد گلبن؛

دانیسهایمر، جونل؛ هرمنوتیک فلسفی و نظریه ادبی؛ ترجمه مسعود علیا؛ نشر فقتوس: ۱۳۸۱؛

چرویک، چارلز؛ سمبولیسم؛ ترجمه مهدی سجایی، نشر مرکز: ۱۳۷۵؛

گرات، دیمیان؛ رئالیسم؛ ترجمه حسن افشار، نشر مرکز: ۱۳۷۵؛

بیگزبی، سی. و. ای. داداوسورتالیسم، ترجمه حسن افشار؛ نشر مرکز: ۱۳۷۹.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد:	عنوان درس: متون نظم و نثر عربی عنوان درس:
	تخصصی		۲	
	گرایش		ساعت: ۳۲	
	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی:	ندارد	دارد	کارگاه:	آزمایشگاه:
سمینار:	سفر علمی:			

متون نظم و نثر عربی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۰۵

نوع درس: اصلی پیشنهادی: ندارد

هدف:

آشنایی با شعر و نثر عربی، به خصوص با آن بخشی از ادب عربی که در ادبیات فارسی تأثیر بیشتر داشته است. سرفصل‌ها:

۱. خواندن و معنی کردن بخشهایی از قرآن و احادیث نبوی و نهج البلاغه به انتخاب استاد درس؛
۲. خواندن و معنی کردن بخشی از امثال پرکاربرد عربی در متون فارسی؛
۳. خواندن و معنی کردن اشعار عربی به کار رفته در متون فارسی؛
۴. خواندن و معنی کردن بخشی از اشعار عربی شعرای فارسی زبان مانند سعدی؛
۵. خواندن و معنی کردن بخشی از کلیله و دمنه عربی؛
۶. خواندن و معنی کردن نمونه هایی از ادب عربی نظم و نثر؛

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
---------------	----------	-------------	---------------

منابع:

- رادمنش، سید محمد، نمونه های نظم و نثر عربی؛
قرآن کریم؛ ترجمه بهاء الدین خرمشاهی؛ دوستان: ۱۳۸۳؛
امام علی (ع)؛ نهج البلاغه؛ ترجمه سید جعفر شهیدی، ۱۳۸۰؛
عبدالقادر رازی، محمد بن ابی ایبر، امثال و حکم، ترجمه فیروز حریرچی؛ دانشگاه تهران: ۱۳۶۸؛
کلیله و دمنه عربی، ترجمه ابن مقفع؛ بیروت: دارالمکتبه المیا: ۱۹۶۶.
منابع دیگر:
دود پوتا، تأثیر شعر عربی بر تکامل شعر فارسی، ترجمه سیروس شمیسنا؛ صدای معاصر: ۱۳۸۲؛
فقیهی، حسین؛ ادبیات عربی در متون ادب فارسی تا قرن ۷؛ دانشگاه الزهراء: ۱۳۸۱؛
دامادی، محمد، مضامین مشترک در ادب فارسی و عربی؛ دانشگاه تهران: ۱۳۷۱.

عنوان درس: روش تحقیق در ادب فارسی عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد: نظری	پایه-اصلی	دروس پیشنهادی: ندارد
	۲		تخصصی	
	ساعت: ۳۲		گرایش	
			اختیاری	
آموزش تکمیلی عملی:	دارد	ندارد	سفر علمی:	سمینار:
آزمایشگاه:	کارگاه:			

روش تحقیق در ادب فارسی

تعداد واحد: ۲

شماره درس: ۲۰۰۶

نوع درس: اختیاری

پیشنهاد: ندارد

هدف:

سلط دانشجو به روشهای تحقیق در حوزه تخصصی خود.

سرفصل‌ها:

۱. چگونگی مراحل انتخاب عنوان تحقیق و بیان مسأله (به طور عملی)؛
۲. روش تهیه طرحنامه تحقیق و تمرین عملی آن؛
۳. نقد عملی چند تحقیق پایان یافته بر اساس روش‌های عمومی تحقیق (طرحنامه)؛
۴. آشنایی با منابع و مراجع کتبی و الکترونیکی عمومی تحقیق و تمرین عملی؛
۵. آشنایی با منابع و مراجع کتبی و الکترونیکی تخصصی حوزه گرایش دانشجو و تمرین عملی؛
۶. دسته‌بندی فرعی و تخصصی موضوعات حوزه گرایش تحصیلی دانشجو؛
۷. نقد و تحلیل عملی دست کم یک تحقیق برجسته پایان یافته در هر یک از موضوعات تخصصی گرایش دانشجو؛
۸. شناسایی و نقد منابع تخصصی تحقیق در هر یک از موضوعات تخصصی گرایش دانشجو؛
۹. آشنایی با روش‌های استدلال، استنتاج و استناد در حوزه‌های تخصصی گرایش دانشجو و تمرین عملی آن؛
۱۰. تحقیق درباره یک موضوع تخصصی کوچک با رعایت کلیه اصول تخصصی و ارائه آن در چهارچوب یک مقاله.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- مرکز اسناد و مدارک علمی و فرهنگی؛ کتابشناسی کتابشناسیها، ۱۳۹۰؛
- استراس، آنسلم، و جولیت کورین؛ اصول روش تحقیق کیفی، ترجمه بیوک محمدی؛ پژوهشگاه علوم انسانی، ۱۳۹۰؛
- هالت، کرسین؛ پژوهش و پژوهش‌نامه‌نویسی؛ ترجمه خلیل میرزایی، مالک میرهاشمی، حمیدرضا فاطمی پور، روش، ۱۳۷۹؛
- غلامحسین زاده، غلامحسین؛ و احمد رضی؛ آشنایی با منابع و مراجع کتابهای و الکترونیکی؛ سمت، ۱۳۹۰؛
- بارزان، ژاک؛ و هنری ف. گراف؛ پژوهشگر نوین؛ روش پژوهش و گزارش، ترجمه مجید خیام‌دار، مریم جابر، سمت، ۱۳۸۵.

منابع دیگر:

مرادی، نورالله؛ مرجع‌شناسی؛ فرهنگ معاصر: ۱۳۷۳؛

غلامرضایی، محمد؛ روش تحقیق و شناخت مراجع ادبی، جامی: ۱۳۷۴؛

ستوده، غلامرضا؛ مرجع‌شناسی و روش تحقیق در زبان و ادب فارسی؛ سمت: ۱۳۸۱؛

ماهیار، عباس؛ مرجع‌شناسی ادبی و روش تحقیق؛ قطره: ۱۳۷۵؛

ضیف، شوفی؛ پژوهش ادبی؛ ترجمه عبدالله شریقی خجسته؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۷۶.

دروس پیشنیاز: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس:
	تخصصی			تصحیح متون
	گرایش			عنوان درس:
	اختیاری			
ندارد	سفر علمی:	دارد	کارگاه:	آموزش تکمیلی عملی:
سمینار:				آزمایشگاه:

تصحیح متون

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۰۷

نوع درس: اختیاری پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با مراحل نسخه پژوهی و شیوه‌های تصحیح متن.
سرفصل‌ها:

۱. آشنایی با فهرستهای موجود نسخه‌های خطی فارسی؛
۲. چگونگی دستیابی به اطلاعات مربوط به نسخه‌های خطی یک متن خاص؛
۳. ویژگیهای رسم‌الخطی نسخه‌های خطی فارسی در دوره‌های مختلف تاریخی؛
۴. انواع خطوط تحریری خط فارسی و سیر تحول آنها از آغاز تا امروز؛
۵. ویژگیهای صوری و کتاب آرای نسخه‌های خطی فارسی در دوره‌های مختلف و نوع کاغذ آنها؛
۶. مشخصه‌های سبکی و زبانی متون فارسی دوره‌های مختلف؛
۷. روشهای گوناگون تصحیح نسخه‌های خطی با بررسی حداقل یک نمونه از هر نوع؛
۸. نقد و بررسی مقدمه مصححان معتبرترین متون تصحیح شده فارسی؛
۹. مشهورترین مصححان ایرانی و روش کار هر یک و سیر تحول تصحیح متون فارسی؛
۱۰. مهارتهای لازم برای تصحیح نسخه‌های خطی؛
۱۱. نقد و بررسی نقدهای مربوط به حوزه تصحیح متون؛
۱۲. نقد و بررسی روشهای به کار گرفته شده در چند متن مصحح منتخب.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- مایل هروی، نجیب: تاریخ نسخه پردازی و تصحیح انتقادی، وزارت ارشاد، ۱۳۸۰؛
منزوی، احمد: فهرستواره کتابهای فارسی؛ مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی (۱۵ مجلد): ۱۳۷۴-۰۰۰؛
بهار، محمدتقی: سبک‌شناسی؛ امیرکبیر: ۱۳۸۰؛
گلبن، محمد: کتابشناسی زبان و خط؛ مرکز اسناد فرهنگی آسیا: ۱۳۵۶؛

متنی، جلال؛ مقاله‌های متعدد درباره رسم الخط نسخه‌های خطی در مجله دانشکده ادبیات مشهد.

منابع دیگر:

صدیقیان، مهین‌دخت؛ ویژگیهای نحوی زبان فارسی در نثر قرن پنجم و ششم؛ فرهنگستان زبان و ادب فارسی: ۱۳۸۳؛
منزوی، احمد؛ فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان؛ اسلام‌آباد: مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان: ۱۳۶۲.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: تحقیق در فنون ادبی و بلاغی عنوان درس:
	تخصصی		ساعت: ۳۲	
	گرایش			
	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی:	ندارد	دارد	کارگاه:	آزمایشگاه:
سمینار:	سفر علمی:	ندارد		

فنون ادبی و بلاغی

شماره درس: ۲۰۰۸

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

نوع درس: اختیاری

هدف: مطالعه تطبیقی منابع قدیم و جدید درباره زیبایی شناسی سخن فارسی و نقد و تحلیل آنها برای تسلط یافتن به قواعد زیبایی شناسی سخن فارسی و توانایی تشخیص درست آنها.
سرفصل‌ها:

۱. تاریخچه زیبایی شناسی سخن پارسی از آغاز تا امروز؛
۲. بررسی تطبیقی ساختار کلی منابع کلاسیک بدیعی و بلاغی و نقد و تحلیل آنها؛
۳. بررسی تطبیقی ساختار کلی منابع جدید زیبایی شناسی سخن و نقد و تحلیل آنها؛
۴. تطبیق و نقد و بررسی مباحث علم معانی؛
۵. تطبیق و نقد و بررسی مباحث علم بیان؛
۶. تطبیق و نقد و بررسی مباحث صنایع لفظی؛
۷. تطبیق و نقد و بررسی مباحث صنایع معنوی؛
۸. تأثیر متقابل موسیقی و شعر.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- رجایی، محمدخلیل، معالم البلاغه، دانشگاه شیراز، ۱۳۴۰؛
فنون بلاغت و صناعات ادبی، جلال الدین همایی و.....؛
معانی و بیان، جلال الدین همایی و.....؛
نقد بدیع، محمد فشارکی و.....؛
شفیعی کدکنی، محمدرضا، صور خیال در شعر فارسی، آگاه، ۱۳۶۶؛
علوی مقدم، محمد؛ معانی و بیان، سمت، ۱۳۷۹؛
وحیدیان کامیار، نقی؛ بدیع از دیدگاه زیبایی شناسی، انتشارات دوستان، ۱۳۷۹.
منابع دیگر:
کزازی، میرجلال‌الدین، زیبایی شناسی سخن پارسی (۱-۳)، نشر مرکز، ۱۳۶۸؛
کریمی، محمدحسین؛ عروض و قافیه در شعر فارسی، دانشگاه شیراز، ۱۳۸۰.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: زبان‌های باستانی
	تخصصی			عنوان درس:
	گرایش			
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	
سمینار:		سفر علمی:	کارگاه:	آزمایشگاه:

زبان‌های باستانی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۰۹

نوع درس: اختیاری پیشنهادی: ندارد

هدف:

آشنایی با تاریخچه خانواده زبان فارسی و ویژگی‌های کلی زبان و خط اوستایی، فارسی باستان، و شاخه‌های مختلف فارسی میانه غربی و کتیبه‌ها و متون مربوط به این زبانها.
سرفصل‌ها:

۱. آشنایی با نظریه‌های مختلف درباره منشأ و خانواده زبانهای ایرانی؛
۲. آشنایی کلی با خط و زبان فارسی باستان؛
۳. آشنایی با آثار مکتوب به جا مانده از زبانهای اوستایی، فارسی باستان و فارسی میانه؛
۴. خواندن یک متن کوتاه از زبان فارسی باستان؛
۵. آشنایی کلی با خط و زبان فارسی میانه؛
۶. خواندن یک متن کوتاه از یکی از شاخه‌های فارسی میانه؛
۷. خواندن یک متن پازند.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

ابوالقاسمی، محسن؛ راهنمای زبان‌های باستانی ایران (۲ جلد)، سمت: ۱۳۷۶.

منابع دیگر:

خانلری، پرویز؛ تاریخ زبان فارسی (۳ جلد)، نشر نو: ۱۳۶۶؛

آموزگار، زاله؛ و احمد تفضلی؛ زبان پهلوی، ادبیات و دستور آن؛ معین: ۱۳۷۳.

دروس پیشیناز: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: تاریخ تصوف عنوان درس:
	تخصصی			
	گرایش			
	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی:	ندارد	دارد	آزمایشگاه:	آزمایشگاه:
سمینار:	سفر علمی:	کارگاه:		

تاریخ تصوف

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۰

نوع درس: اختیاری پیشیناز: ندارد

هدف:

آشنایی با شکل‌گیری عرفان اسلامی و سیر و تطور آن.

سرفصل‌ها:

۱. سرچشمه عرفان اسلامی؛

۲. شکل‌گیری عرفان اسلامی؛

۳. سیر عرفان اسلامی؛

الف- از آغاز تا سده هفتم هجری؛

ب- از سده هفتم هجری به بعد؛

۴. شخصیت‌های برجسته عرفان اسلامی؛

۵. مشرب‌ها و سلسله‌های عرفانی؛

۶. سیر نالیفات عرفانی.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

دهباشی، مهدی و میرباقری فرد، سیدعلی‌اصغر، *تاریخ تصوف (۱)*، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی

(سمت)، ۱۳۸۴؛

زرین کوب، عبدالحسین، *جستجو در تصوف ایران*، تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۷؛

زرین کوب، عبدالحسین، *دنباله جستجو در تصوف ایران*، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۲؛

کیایی‌نژاد، زین‌الدین، *سیر عرفان در اسلام*، تهران: انتشارات اشراقی، ۱۳۶۶؛

جهانگیری، محسن؛ *معنی‌الدین بن عربی چهره برجسته عرفان اسلامی*، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۵.

منابع دیگر:

لوپزن، لئونارد؛ *میراث تصوف (۲جلد)*؛ ترجمه مجدالدین کیوان، مرکز: ۱۳۸۴.

دروس پیشنیاز: ندارد	بایه-اصلی	نوع واحد: عملی	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس:
	تخصصی			رساله
	گرایش			عنوان درس:
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمینار:		سفر علمی:	کارگاه:	

رساله

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۱

نوع درس: اصلی پیشنیاز: ندارد

هدف:

انجام یک تحقیق علمی روشمند که بیانگر قدرت اجتهاد و استنباط دانشجو در رشته و زمینه تخصص مورد مطالعه او باشد. بهتر است دانشجویان غیر ایرانی موضوعات رساله خود را تا حد امکان از موضوعات تطبیقی با زبان و ادبیات مادری خود انتخاب کنند.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

دروس پیشیناز: ندارد	بایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: تحقیق در مبانی عرفان عنوان درس:
	تخصصی			
	زمینه			
	اختیاری			
ندارد	ندارد	دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمینار:	سفر علمی:	کارگاه:		

مبانی عرفان اسلامی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۲

نوع درس: گرایش پیشنهاد: ندارد

هدف:

شناخت مبانی و اصول عرفان اسلامی.

سرفصل‌ها:

۱. عرفان اسلامی و علوم اسلامی: تفاوتها و تشابه‌ها در هدف و رویکرد؛

۲. ابزار شناخت در عرفان اسلامی؛

۳. مبانی عرفان اسلامی در دوره اول (از آغاز تا سده هفتم هجری): هدف، رویکرد، ابزار شناخت، محورهای فکری و عملی؛

۴. مبانی عرفان اسلامی در دوره دوم (از سده هفتم به بعد): هدف، رویکرد، ابزار شناخت، محورهای فکری و عملی.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

دهباشی، مهدی و میرباقری فرد، سیدعلی اصغر: تاریخ تصوف (۱)، سمت: ۱۳۸۴؛

رحیمیان، سعید (۱۳۸۳) مبانی عرفان نظری، سمت: ۱۳۸۳.

منابع دیگر:

زرین کوب، عبدالحسین: ارزش میراث صوفیه؛ تهران: امیرکبیر: ۱۳۵۳؛

ایزوتسو، توشیهیکو، صوفیسم و تائوئیسم؛ ترجمه محمدجواد گوهری؛ روزنه: ۱۳۷۸؛

چیتیک، ویلیام؛ عوالم خیال؛ مترجم محمود یوسف‌نانی؛ پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی: ۱۳۸۳؛

شیمیل، آنهماری؛ ابعاد عرفانی اسلام؛ ترجمه عبدالرحیم گواهی؛ دفتر نشر فرهنگ اسلامی: ۱۳۷۴؛

کورین، هانری؛ تاریخ فلسفه اسلامی؛ مترجم جواد طباطبایی با همکاری انجمن ایرانشناسی فرانسه، انتشارات کویر: ۱۳۷۳؛

پنزی، یحیی؛ عرفان نظری؛ تحقیق در سیر تکامل و اصول و مسائل تصوف، حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی: ۱۳۷۲.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: تحقیق در متون نظم عرفانی عنوان درس:
	تخصصی			
	زمینه			
	اختیاری			
ندارد	ندارد	دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمینار:	سفر علمی:	کارگاه:		

متون نظم عرفانی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۳

نوع درس: گرایش پیشنهادی: ندارد

هدف:

شناخت شیوه‌های نقد و تحلیل متون منظوم عرفانی.

سرفصل‌ها:

۱. زبان در متون نظم عرفانی؛

۲. مبانی عرفان در متون نظم عرفانی؛

۳. نقد و تحلیل زبان و مبانی عرفانی در متون برجسته عرفانی: حدیقه، منطق‌الطیر، مثنوی، دیوان شمس، دیوان عراقی، دیوان حافظ، گلشن‌راز.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

مولوی، جلال‌الدین محمد، کلیات شمس، (دیوان کبیر) تصحیح بدیع‌الزمان فروزانفر، امیرکبیر: ۱۳۶۶؛

عطار نیشابوری، فریدالدین، منطق‌الطیر، تصحیح محمدرضا شفیعی کدکنی، سخن: ۱۳۸۴؛

عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر، مجموعه آثار فخرالدین عراقی، به تصحیح و توضیح نسرین محتشم (خزاعی)، زوار: ۱۳۷۲؛

شبهتری، محمود بن عبدالکریم، گلشن‌راز، به اهتمام صابر کرمانی، طهوری: ۱۳۶۱؛

سنایی غزنوی، مجدودبن آدم، حدیقه‌الحقیقه و طریقه‌الشریعه، تصحیح مدرس رضوی، دانشگاه تهران: ۱۳۵۹؛

زمانی، کریم، شرح جامع مثنوی، ۷ جلد، اطلاعات: ۱۳۷۸-۱۳۸۱؛

حافظ، شمس‌الدین محمد، دیوان، به تصحیح و توضیح پرویز ناتل خانلری، خوارزمی: ۱۳۶۲؛

پورنامداریان، تقی، در سایه آفتاب: شعر فارسی و ساخت‌شکنی در شعر مولوی، سخن: ۱۳۸۰؛

همایی، جلال‌الدین؛ مولوی‌نامه؛ مولوی چه می‌گوید؛ آگاه: ۱۳۵۵

منابع دیگر:

استیس، و.ا.، عرفان و فلسفه، ترجمه خرمشاهی، سروش: ۱۳۸۵؛

اکبرآبادی، ولی محمد، شرح مثنوی مولوی موسوم به مخزن الاسرار، به اهتمام ن. مایل هروی، ۷ جلد، قطره: ۱۳۸۳؛
ساجدی، ابوالفضل، زبان دین و قرآن، انتشارات پیام و قرآن، ۱۳۸۲؛
شهبیدی، جعفر، شرح مثنوی، انتشارات علمی و فرهنگی: ۱۳۷۳؛
عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر، کلیات، با مقدمه و تصحیح و مقابله هجده نسخه و فهرست، به کوشش سعید نفیسی، (ویرایش
۳)، سنایی: ۱۳۳۸؛
فروزانفر، بدیع الزمان، شرح مثنوی شریف، ۳ جلد، زوار: ۱۳۶۷، ۱۳۷۷؛
فولادی، علیرضا، زبان عرفان، سخن، فراگفت: ۱۳۸۹؛
مولوی، جلال‌الدین محمد، مثنوی، تصحیح نقد و تفسیر محمد استعلامی، زوار: ۱۳۶۰؛
نیکلسون، رینولد، شرح مثنوی مولوی، با پیشگفتار جلال‌الدین آشتیانی، ترجمه و تعلیق حسن لاهوتی، ویراستار بهاء‌الدین
خرمشاهی، (ویراست ۲)، ۶ جلد، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۸.

دروس پیشیناز: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: تحقیق در متون نثر عرفانی
	تخصصی			عنوان درس:
	زمینه			
	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی:	ندارد	دارد		آزمایشگاه:
سمینار:	سفر علمی:		کارگاه:	

متون نثر عرفانی

شماره درس: ۲۰۱۴

تعداد واحد: ۲

پیشیناز: ندارد

نوع درس: گرایشی

هدف:

آشنایی با متون مثنوی عرفانی و سیر تحول آنها و نیز کسب توانایی برای نقد و تحلیل متون مثنوی عرفانی.
سرفصل‌ها:

۱. آشنایی با منابع و سیر تحول متون عرفانی فارسی؛
۲. تقسیم بندی انواع متون مثنوی عرفانی؛
۳. نقد و تحلیل حداقل ۵۰ صفحه از هر یک از متون عرفانی درسی به انتخاب استاد (کشف‌المحجوب، ترجمه رساله قشیریه، مرصادالعباد، مصباح‌الهدایه، صوفی‌نامه)؛
۴. بررسی تطبیقی تذکره‌های عرفانی و مناقب‌نامه‌ها؛
۵. بررسی تطبیقی متون آموزشی عرفانی؛
۶. بررسی تطبیقی شروع متون عرفانی؛
۷. بررسی تطبیقی تفسیرهای قرآنی عرفانی؛
۸. آشنایی اجمالی با شطح‌نامه‌های عرفانی؛
۹. مطالعه پنج جلسه سخنرانی امام خمینی (ره) (در سال ۱۳۵۸) درباره تفسیر عرفانی سوره حمد.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
---------------	----------	-------------	---------------

منابع:

- ابوعلی عثمانی؛ ترجمه رساله قشیریه، تصحیح بدیع‌الزمان فروزانفر، بنگاه ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۴۵؛
عزالدین محمود کاشانی؛ مصباح‌الهدایه و مفتاح‌الکفایه؛ تصحیح جلال‌الدین همایی، هما: ۱۳۶۷؛
نجم‌الدین رازی؛ مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد؛ تصحیح محمد امین ریاحی، انتشارات علمی و فرهنگی: ۱۳۷۴؛
هجویری، علی بن عثمان؛ کشف‌المحجوب؛ تصحیح محمود عابدی، سروش: ۱۳۸۹؛
روزیهان بقلی، ابو محمد ابن نصر؛ شرح شطحیات؛ تصحیح هانری کرین؛ انجمن ایران‌شناسی فرانسه در تهران: ۱۳۶۰؛
مستملی، اسماعیل‌نب محمد؛ شرح تعرف؛ لکهنو: باهتتام بابو منوهرلال بهار گومینجر، ۱۳۳۰ ق. = ۱۹۱۲ م؛
زمانی، کریم، شرح جامع مثنوی، ۷ جلد، اطلاعات: ۱۳۷۸-۱۳۸۱؛
اکبرآبادی، ولی محمد، شرح مثنوی مولوی موسوم به مخزن‌الاسرار، به اهتمام ن. مایل هروی، ۷ جلد، قطره: ۱۳۸۳؛
شهیدی، جعفر، شرح مثنوی، انتشارات علمی و فرهنگی: ۱۳۷۳؛
فروزانفر، بدیع‌الزمان، شرح مثنوی شریف، ۳ جلد، زوار: ۱۳۶۷، ۱۳۷۷؛
لاهیجی، محمدبن یحیی؛ مفتاح‌الاعجاز فی شرح گلشن راز؛ مقدمه تصحیح و تعلیقات محمدرضا بزرگ‌خالقی و عفت کرباسی؛ زوار: ۱۳۷۱؛
منابع دیگر:
خمینی، روح‌الله؛ تفسیر سوره حمد؛ مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام: ۱۳۸۶؛
منور، محمد؛ اسرارالتوحید، تصحیح محمدرضا شفیعی کدکنی؛ آگاه: ۱۳۶۶؛

دروس پیشیناز: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس:
	تخصصی			تحقیق در مبانی ادبیات حماسی
	زمینه			عنوان درس:
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سفر علمی:		کارگاه:	سمینار:	

مبانی ادبیات حماسی و قهرمانی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۵

نوع درس: گزاشی پیشیناز: ندارد

هدف: آشنایی با انواع ادبیات حماسی و ویژگی‌ها و عناصر مشترک و متفاوت آنها
سرفصل‌ها:

۱. ژانرشناسی و انواع ادبی؛
۲. مبانی ادبیات قهرمانی و حماسی؛
۳. شاخه‌های مختلف ادبیات قهرمانی؛
۴. معرفی و بررسی مهمترین منابع تحقیقاتی در این زمینه؛
۵. ادبیات حماسی و ویژگی‌های اصلی ادبیات حماسی و قهرمانی؛
۶. اسطوره و خاستگاه آن و رابطه آن با متون قهرمانی و حماسی؛
۷. مهمترین آثار حماسی جهان و گذری اجمالی بر بررسی تطبیقی آنها؛
۸. مهمترین آثار حماسی ایران و انواع آن و ویژگی‌های کلی هر یک؛
۹. ویژگی‌های ادبیات عیاری؛
۱۰. مهمترین آثار ادبیات عیاری فارسی؛
۱۱. رابطه ادبیات حماسی و ادبیات عیاری و ادبیات عرفانی.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- صفا، ذبیح‌الله؛ حماسه‌سرایی در ایران؛ فردوسی: ۱۳۷۴؛
 بهار، مهرداد؛ پژوهشی در اساطیر ایران؛ توس: ۱۳۶۹؛
 رزمجو، حسین؛ قلمرو ادبیات حماسی ایران؛ ۲ ج، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی: ۱۳۷۹؛
 وارنر، رکس (زبرنظر)، دانشنامه اساطیر جهان؛ ترجمه ابوالقاسم اسماعیل پور؛ اسطوره: ۱۳۸۶.
 منابع دیگر:
 هنینگر، جان؛ شناخت اساطیر ایران؛ ترجمه ژاله آموزگار و احمد تفضلی، نشر چشمه: ۱۳۶۸؛
 ساندروز، ن. ک، حماسه‌گیگمش، ترجمه اسماعیل فلزی، هیرمند: ۱۳۷۶؛
 قبادی، حسینعلی؛ آیین آیین؛ دانشگاه تربیت مدرس: ۱۳۸۶.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: تحقیق در متون نظم حماسی عنوان درس:
	تخصصی		ساعت: ۳۲	
	زمینه			
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمنیار:		سفر علمی:	کارگاه:	

متون نظم ادبیات حماسی و قهرمانی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۶

نوع درس: گرایش پیشنهادی: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجو با آثار حماسی منظوم فارسی و تسلط وی بر نقد تحلیل آنها.
سرفصل‌ها:

۱. رابطه شعر و حماسه؛
۲. سرچشمه‌ها و مراحل تکوین حماسه ملی ایران؛
۳. معرفی انتقادی مهمترین تحقیقات شاهنامه‌شناسی؛
۴. زندگی فردوسی و اندیشه‌های او؛
۵. بررسی و شرح بخش‌هایی از متن شاهنامه فردوسی به انتخاب استاد؛
۶. نقد و تحلیل محتوایی مهمترین داستان‌های شاهنامه به انتخاب استاد؛
۷. نقد و تحلیل ویژگی‌های ادبی شاهنامه؛
۸. بررسی و شرح نمونه‌هایی از سایر متون منظوم حماسی و قهرمانی به انتخاب استاد؛
۹. نقد و تحلیل محتوایی سایر متون منظوم حماسی و قهرمانی؛
۱۰. جایگاه آثار منظوم حماسی در ادبیات فارسی و سیر تحول آن.

ارزیابی مستمر	میان نترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- خالقی مطلق، «از شاهنامه تا خداینامه»، نامه ایران باستان، سال هفتم، ش اول و دوم، ۱۳۸۶، صص ۵-۱۱۹؛
ریاحی، محمدامین؛ فردوسی، طرح نو: ۱۳۷۵؛
اسلامی ندوشن، محمدعلی؛ داستان داستانها؛ دستان: ۱۳۶۹؛
فردوسی، ابوالقاسم؛ شاهنامه، به کوشش جلال خالقی مطلق، بنیاد دایره المعارف، ۱۳۸۶؛
خالقی مطلق، جلال؛ حماسه؛ دانشنامه زبان و ادب فارسی؛ فرهنگستان زبان و ادب فارسی: ۱۳۸۶ (ج ۲ ص ۷۳-۷۴۵).
منابع دیگر:
هانزن، کورت هانریش، شاهنامه فردوسی، ساختار و قالب، ترجمه کیکاووس جهاننداری؛ قرزان: ۱۳۷۴؛
اسلامی ندوشن، محمدعلی؛ زندگی و مرگ پهلوانان؛ انجمن آثار ملی: ۱۳۴۸؛

اسدی توسی، ابونصر علی بن احمد؛ گرشاسب‌نامه، تصحیح حبیب یغمایی، بروخیم: ۱۳۱۷؛
خالفی مطلق، جلال؛ در پیرامون منابع فروعی؛ ایرانشناسی، سال ۱۰ ش ۳، پاییز ۱۳۷۷، ص ۵۱۲-۱۳۹؛
خالفی مطلق، جلال؛ حماسه، مرکز دائرةالمعارف اسلامی، ۱۳۸۶؛
مسکوب، شاهرخ؛ سوگ سیاوش، خوارزمی: ۱۳۷۵؛
ایران‌شاه بن ابی‌الخیر؛ بهمن‌نامه؛ تصحیح رحیم عقیقی؛ تهران: ۱۳۷۲؛
ایران‌شان بن ابی‌الخیر؛ کوش‌نامه، تصحیح جلال منینی؛ تهران: ۱۳۷۶؛
شمس‌الدین محمد کوسج؛ برزنامه؛ تصحیح اکبر نحوی؛ نشر میراث مکتوب: ۱۳۷۸.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس:
	تخصصی			تحقیق در متون
	زمینه			متنور قهرمانی
	اختیاری			عنوان درس:
ندارد	سفر علمی:	دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمینار:		کارگاه:		

متون قهرمانی متنور

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۷

نوع درس: گرایشی پیشنهادی: ندارد

هدف:

آشنایی با آثار متنور روایی و قهرمانی فارسی و تسلط وی بر نقد و تحلیل آنها.
سرفصل‌ها:

۱. تفاوت‌های اصلی آثار منظوم و متنور قهرمانی فارسی؛

۲. مهمترین آثار قهرمانی متنور و معرفی آنها؛

۳. تقسیم‌بندی انواع آثار قهرمانی فارسی؛

۴. معرفی انتقادی مهمترین تحقیقات درباره آثار متنور قهرمانی فارسی؛

۵. نقد و بررسی مهمترین آثار استوره‌ای متنور با بررسی نمونه متن؛

۶. نقد و بررسی مهمترین آثار قهرمانی تاریخی با بررسی نمونه متن؛

۷. نقد و بررسی مهمترین آثار عیاری فارسی به خصوص سمک عیار با بررسی نمونه متن؛

۸. نقد و بررسی سایر آثار قهرمانی متنور فارسی با بررسی نمونه متن؛

۹. بررسی سیر تحول آثار قهرمانی متنور فارسی تا دوره معاصر.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

حمزه‌نامه، تصحیح جعفر شعار؛ کتاب فرزاد: ۱۳۶۲؛

کاتب‌ارجانی، فرامرز بن خداداد؛ سمک عیار؛ به کوشش پرویز خانلری، ۵ ج، بنیاد فرهنگ ایران: ۱۳۴۷؛

قصه حسین کرد شبستری؛ به کوشش ایرج افشار، چشمه: ۱۳۸۵.

منابع دیگر:

طرسوسی، ابوطاهر؛ داراب‌نامه، به کوشش ذبیح‌الله صفا، بنگاه ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۵۶؛

شهریارنامه؛ تصحیح غلامحسین بیگدلی؛ بیک فرهنگ: ۱۳۷۷؛

تقیب‌الممالک، محمدعلی؛ امیراسلامان نامدار؛ به کوشش سعید قانع؛ مژگان: ۱۳۸۲؛

منوچهرخان حکیم؛ اسکندرنامه؛ به کوشش علیرضا ذکاوتی قراگزلو؛ نشر میراث مکتوب: ۱۳۸۴.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: تحقیق در مبانی ادبیات غنایی و تعلیمی عنوان درس:
	تخصصی		ساعت: ۳۲	
	زمینه			
	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی: ندارد		دارد	کارگاه:	آزمایشگاه:
سفر علمی:		ندارد	سمینار:	

مبانی ادبیات غنایی و تعلیمی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۸

نوع درس: گراشی پیشنهادی: ندارد

هدف

آشنایی با تاریخچه و مبانی ادبیات تعلیمی و غنایی - سرفصل‌ها:

۱. تعریف انواع ادبی و جایگاه ادبیات تعلیمی در ادبیات فارسی؛
۲. ویژگی‌های ادبیات تعلیمی؛
۳. معرفی انتقادی مهمترین منابع ادبیات غنایی و تعلیمی در فارسی؛
۴. نقد و بررسی تحقیقات مربوط حوزه به ادبیات غنایی و تعلیمی؛
۵. انواع ادبیات تعلیمی فارسی و نمونه‌های آن؛
۶. تعریف ادبیات غنایی فارسی و نمونه‌های آن؛
۷. انواع ادبیات غنایی فارسی و نمونه‌های؛
۸. سیر تحول ادب غنایی در زبان فارسی؛
۹. سیر تحول ادب تعلیمی در زبان فارسی؛
۱۰. نقد و بررسی نحو؛
۱۱. آشنایی با سبک بیانی شاعران و نویسندگان متون غنایی - تعلیمی.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- رستگار فسایی، منصور: *انواع شعر فارسی*، شیراز: نوبت، ۱۳۷۳؛
 مقدمه دیوانهای شاعران حوزه ادبیات تعلیمی و ادبیات غنایی؛
 شمسیا، سیروس؛ *سیر تحول در شعر فارسی*؛ فردوس: ۱۳۷۳؛
 مشرف، مریم؛ *جستارهایی در ادبیات تعلیمی فارسی*؛ سخن: ۱۳۸۹.
 منابع دیگر:
 کشاورز، کریم؛ *هزار سال شعر فارسی*؛ علمی فرهنگی: ۱۳۷۷؛
 صفا، ذبیح‌الله؛ *گنج و گنجینه (نثر / شعر)*، فردوسی: ۱۳۶۳؛
 بهار، محمدتقی؛ *سبک‌شناسی*؛ امیرکبیر: ۱۳۸۰؛
 شمسیا، سبک‌شناسی نظم؛ فردوس: ۱۳۷۴.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: تحقیق در متون نظم غنایی و تعلیمی عنوان درس:
	تخصصی		ساعت: ۳۲	
	زمینه			
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	
سمینار:		سفر علمی:	کارگاه:	آزمایشگاه:

متون نظم ادبیات غنایی و تعلیمی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۱۹

نوع درس: گرایش پیشنهادی: ندارد

هدف:

آشنایی با ویژگیهای متون نظم غنایی و تعلیمی و کسب توانایی نقد و تحلیل این متون. سرفصلها:

۱. انواع شعر فارسی؛
۲. شعر غنایی و انواع آن با بررسی نمونه‌ها؛
۳. شعر تعلیمی و انواع آن با بررسی نمونه‌ها؛
۴. قالبهای شعر غنایی و تعلیمی با بررسی نمونه‌ها؛
۵. اوزان شعر غنایی و تعلیمی با بررسی نمونه‌ها؛
۶. سرآمدن شعر غنایی و نقد و تحلیل بخش‌هایی از آثار آنان؛
۷. سرآمدن شعر تعلیمی و نقد و تحلیل بخش‌هایی از آثار آنان؛
۸. طبقه‌بندی مضامین شعر غنایی با ذکر و بررسی نمونه‌ها؛
۹. طبقه‌بندی مضامین شعر تعلیمی با ذکر و بررسی نمونه‌ها؛
۱۰. سبک‌شناسی شعر غنایی فارسی و سیر تحول آن؛
۱۱. سبک‌شناسی شعر تعلیمی فارسی و سیر تحول آن.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

رستگار فسایی، منصور؛ انواع شعر فارسی، شیراز؛ نوید؛ ۱۳۷۳؛
گزیده‌ای از کلیات سعدی، دیوان حافظ، کلیات شمس تبریزی، خمسه نظامی / گزیده‌ای از شعر شاعران غزلسرای معاصر فارسی شعر نو رمانتیک.

منابع دیگر:

- صورتگر، لطفعلی؛ منظومه‌های غنایی در ایران؛ ابن‌سینا؛ ۱۳۴۸؛
شمیسا، سیروس؛ سبک‌شناسی نظم؛ فردوس؛ ۱۳۷۴؛
ذوالفقاری، حسن؛ منظومه‌های عاشقانه ادب فارسی؛ نیما؛ ۱۳۷۴؛
خرمشاهی، بهاء‌الدین؛ حافظنامه؛ علمی فرهنگی؛ ۱۳۸۷.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: تحقیق در متون نثر غنایی و تعلیمی
	تخصصی			عنوان درس:
	زمینه			
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سفر علمی:		کارگاه:	سمینار:	

متون نثر ادبیات غنایی و تعلیمی

تعداد واحد: ۲ شماره درس: ۲۰۲۰

نوع درس: گرایش پیشنهادی: ندارد

هدف:

آشنایی با انواع متون تعلیمی و غنایی متون فارسی و سیر تحول آنها .
سرفصل‌ها:

۱. جایگاه متون تعلیمی و غنایی در انواع ادبی؛
۲. مهمترین تفاوت‌های متون منظوم و مثنوی غنایی و تعلیمی؛
۳. بررسی نسبت متون غنایی و تعلیمی با هم؛
۴. بررسی سیر تحول متون غنایی مثنوی فارسی؛
۵. بررسی سیر تحول متون تعلیمی مثنوی فارسی؛
۶. نقد و تحلیل نمونه‌هایی از منابع مثنوی غنایی و نویسندگان آنها با نقد و تحلیل نمونه‌ها؛
۷. نقد و تحلیل نمونه‌هایی از منابع مثنوی تعلیمی و نویسندگان آنها با نقد و تحلیل نمونه‌ها (گلستان، کیمیای سعادت، قابوسنامه، اخلاق ناصری)؛
۸. نقد و بررسی مهمترین منابع تحقیقاتی درباره ادبیات تعلیمی و غنایی؛
۹. نقد و تحلیل گزیده‌هایی از متون مهم غنایی و تعلیمی فارسی که در سایر درسها بررسی نشده است.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- شمیسا، سیروس؛ انواع ادبی؛ فردوس؛ ۱۳۷۳؛
 سعدی؛ گلستان؛ تصحیح غلامحسین یوسفی، خوارزمی؛ ۱۳۶۹؛
 نظامی عروضی؛ چهار مقاله؛ تصحیح محمد قزوینی، محمد معین؛ به اهتمام عزیزالله علیزاده؛ فردوس؛ ۱۳۸۸؛
 عنصرالمعالی، کیکاوس بن اسکندر؛ قابوسنامه؛ تصحیح غلامحسین یوسفی؛ شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۸؛
 غزالی، محمد؛ کیمیای سعادت؛ تصحیح خدیو جم، علمی و فرهنگی؛ ۱۳۶۱؛
 خواجه نصیرطوسی؛ اخلاق ناصری؛ تصحیح مجتبی مینوی و علیرضا حیدری؛ تهران؛ ۱۳۵۶.
 منابع دیگر:
 خواجه نظام‌الملک طوسی؛ سیاستنامه؛ به کوشش جعفر شعار؛ شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۷؛
 صفا، ذبیح‌الله؛ تاریخ ادبیات در ایران؛ فردوس؛ ۱۳۷۳؛
 ظهیری سمرقندی، محمدبن علی؛ سندبادنامه؛ تصحیح محمدباقر کمال‌الدینی؛ نشر میراث مکتوب؛ ۱۳۸۱.

عنوان درس: تحقیق در زمینه‌های ادبیات معاصر عنوان درس:	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	نوع واحد: نظری	پایه-اصلی	دروس پیشنهادی: ندارد
			تخصصی	
			زمینه	
			اختیاری	
آموزش تکمیلی عملی:			دارد	ندارد

زمینه‌های ادبیات معاصر

شماره درس: ۲۰۲۱

تعداد واحد: ۲

پیشنهاد: ندارد

نوع درس: گراشی

هدف:

تسلط شیوه‌ها و شگردهای ادبیات معاصر و دلایل و زمینه‌های دگرگونی آن.
سرفصل‌ها:

۱. تحلیل ریشه‌ها و زمینه‌ها و ویژگی‌های کلان ادبیات معاصر؛
۲. تحلیل مبانی ادبیات معاصر از دیدگاه مکتب‌های ادبی جهان و تعاملات جهانی ادبیات معاصر (از رمانتیسم تا رئالیسم بومی نئوکلاسیسم ایرانی و بیناثریت)؛
۳. ادبیات مقاومت معاصر فارسی؛
۴. بررسی و تحلیل گفتمانی ادبیات معاصر؛
۵. بررسی و تحلیل جریان‌شناسانه ادبیات معاصر؛
۶. بررسی و تحلیل سبکی و زبانی ادبیات معاصر و دگرگونی‌های آن با تفکیک نظم و نثر؛
۷. بررسی و تحلیل زمینه‌ها و علل و مبانی دگرگونی‌های قالب‌های ادبیات معاصر.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

- حائری، عبدالهاوی؛ نخستین رویارویی ایران با دور روبه تمدن بورژوازی غرب؛ امیرکبیر: ۱۳۷۸؛
 آرین پور، یحیی؛ از صبا تا نیما؛ زوار: ۱۳۷۵؛
 میر عابدینی، حسن؛ صد سال داستان‌نویسی در ایران؛ تندر: ۱۳۶۸؛
 حسن‌لی، کاووس؛ گونه‌های نوآوری شعر معاصر؛ ثالث: ۱۳۸۶؛
 زرقانی، مهدی؛ چشم‌انداز شعر معاصر ایران؛ جریان‌شناسی شعر ایران در قرن بیستم؛ ثالث: ۱۳۹۰؛
 قبادی، حسینعلی؛ بنیادهای نثر معاصر؛ جهاد دانشگاهی: ۱۳۸۳؛
 لنگرودی، شمس؛ تاریخ تحلیلی شعر نو؛ مرکز: ۱۳۷۷-۱۳۷۰؛
 روزبه، محمدرضا؛ ادبیات معاصر؛ روزگار: ۱۳۸۶؛
 امین پور، فیض؛ سنت و نوآوری در شعر معاصر؛ انتشارات علمی و فرهنگی: ۱۳۸۳؛
 شیری، قهرمان؛ مکتب‌های داستان‌نویسی در ایران؛ نشر چشمه: ۱۳۸۶.

منابع دیگر:

- حسین پور جعفری، علی؛ جریان‌های شعری معاصر فارسی از کودتا (۱۳۳۲) تا انقلاب (۱۳۵۷)؛ امیرکبیر: ۱۳۸۴؛
 طاهری، قدرت‌الله؛ بانگ در بانگ: نقد و تحلیل و طبقه‌بندی جریان‌های شعری معاصر از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۰؛ امیرکبیر: ۱۳۹۰؛
 تسلیمی، علی؛ گزاره‌هایی در ادبیات معاصر ایران (داستان)؛ نشر اختران: ۱۳۸۳؛
 تسلیمی، علی؛ گزاره‌هایی در ادبیات معاصر ایران (شعر)؛ نشر اختران: ۱۳۸۷؛
 شفیعی کدکنی، محمدرضا؛ ادوار شعر فارسی، (از مشروطه تا سقوط سلطنت)، توس: ۱۳۵۹.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس:
	تخصصی			تحقیق در شعر معاصر
	زمینه			عنوان درس:
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمنار:		سفر علمی:	کارگاه:	

شعر معاصر

شماره درس: ۲۰۲۲

تعداد واحد: ۲

پیشنهاد: ندارد

نوع درس: گرایشی

هدف:

آشنایی با ادبیات منظوم معاصر فارسی و قالب‌های نوظهور آن .
سرفصل‌ها:

۱. جریان‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مؤثر در شعر معاصر فارسی از مشروطه تا امروز؛
۲. کلیات سیر تحول شعر فارسی در دو شاخه کلاسیک و جدید تا امروز و بررسی پیوند شعر معاصر با شعر کلاسیک؛
۳. ویژگی‌های شعر و جریان‌های شعری دوره مشروطه تا دوره رضاخان با معرفی مهمترین شاعران و مهمترین آثار و مهمترین نظریه‌پردازان و منتقدان؛
۴. ویژگی‌های شعر و جریان‌های شعری دوره رضاشاه با معرفی مهمترین شاعران، آثار و منتقدان؛
۵. ویژگی‌های شعر و جریان‌های شعری ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ با معرفی مهمترین شاعران، آثار و منتقدان؛
۶. ویژگی‌های شعر و جریان‌های شعری ۱۳۳۲ تا انقلاب اسلامی با معرفی مهمترین شاعران، آثار و منتقدان؛
۷. ویژگی‌های شعر و جریان‌های شعری پس از انقلاب اسلامی و دوره دفاع مقدس با معرفی مهمترین شاعران، آثار و منتقدان؛
۸. ویژگی‌های شعر و جریان‌های شعری پس از جنگ؛ معرفی مهمترین شاعران، آثار و منتقدان .

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)

منابع:

حسنی، کاووس، گونه‌های نوآوری شعر معاصر؛ ثالث: ۱۳۸۶؛

لنگرودی، شمس؛ تاریخ تحلیلی شعر نو، مرکز: ۱۳۷۰؛

حسین‌پور چافی، علی؛ جریان‌های شعری معاصر فارسی از کودتا (۱۳۳۲) تا انقلاب (۱۳۵۷)؛ امیرکبیر: ۱۳۸۴؛

یاحقی، محمدجعفر؛ جویبار لحظه‌ها؛ جامی: ۱۳۷۴؛

روزبه، محمدرضا؛ ادبیات معاصر ایران (شعر)؛ روزگار: ۱۳۸۶؛

زرقاتی، مهدی؛ چشم‌انداز شعر معاصر ایران: جریان‌شناسی شعر ایران در قرن بیستم؛ ثالث: ۱۳۹۰؛

اکبری، منوچهر؛ نقد و تحلیل ادبیات انقلاب اسلامی، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی: ۱۳۷۱.

منابع دیگر:

آرین پور، یحیی؛ از صبا تا نیما؛ زوار: ۱۳۷۵؛

آرین پور، یحیی؛ از نیما تا روزگار ما؛ زوار: ۱۳۷۶؛

طاهری، قدرت‌الله؛ بانگ در بانگ: نقد و تحلیل و طبقه‌بندی جریانهای شعری معاصر از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۰؛ امیرکبیر: ۱۳۹۰؛

میرجعفری، سیدعلی؛ اکبر؛ حرفی از جنس زمان، (تأملی در شعر انقلاب اسلامی)، قو: ۱۳۷۶؛

پورنامداریان، تقی؛ خانه‌ام ابری است؛ مروارید: ۱۳۸۹.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس:
	تخصصی			تحقیق در نثر معاصر
	زمینه			عنوان درس:
	اختیاری			
ندارد	سفر علمی:	دارد	کارگاه:	آموزش تکمیلی عملی:
سمینار:				آزمایشگاه:

نثر معاصر

شماره درس: ۲۰۲۳

تعداد واحد: ۲

پیشنهاد: ندارد

نوع درس: گرایش

هدف:

آشنایی با ادبیات تحقیقی و روایی معاصر فارسی.
سرفصل‌ها:

۱. نثر معاصر فارسی و دگرگونی‌های آن؛
۲. طنز و نثر انتقادی و مطبوعاتی معاصر و ویژگی‌های آن با ذکر نمونه و معرفی مهمترین نویسندگان و آثار؛
۳. سفرنامه‌نویسی معاصر، و ویژگی‌های آن با ذکر نمونه و معرفی مهمترین نویسندگان و آثار؛
۴. ادبیات نمایشی و ویژگی‌های و انواع آن با ذکر نمونه و معرفی مهمترین نویسندگان و آثار؛
۵. نثر علمی و تحقیقاتی و ویژگی‌های آن با ذکر نمونه و معرفی مهمترین نویسندگان و آثار؛
۶. مکتب‌ها، گفت‌وگوها، جریان‌های ادبی و نثر معاصر؛
۷. ادبیات داستانی معاصر و شاخه‌ها و انواع آن؛
۸. تجزیه و تحلیل دگرگونی‌های قوالب ادبیات متشور معاصر؛
۹. معرفی داستان‌نویسان از دهه ۳۰ تا انقلاب اسلامی با معرفی آثار و تجزیه و تحلیل مهمترین نمونه‌ها؛
۱۰. معرفی داستان‌نویسان پس از انقلاب اسلامی با معرفی آثار و تجزیه و تحلیل مهمترین نمونه‌ها.

ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
---------------	----------	-------------	---------------

منابع:

قبادی، حسینعلی؛ بنیادهای نثر معاصر فارسی؛ جهاد دانشگاهی؛ ۱۳۸۳؛

قبادی، حسینعلی؛ ادبیات فارسی، انقلاب اسلامی و هویت ایرانی؛ جهاد دانشگاهی؛ ۱۳۸۹؛

میرعابدینی، حسن؛ صد سال داستان‌نویسی در ایران؛ تندر؛ ۱۳۶۶؛

روزبه، محمدرضا؛ ادبیات معاصر ایران؛ روزگار؛ ۱۳۸۶؛

رحیمیان، هرمز؛ ادبیات معاصر نثر؛ سمت؛ ۱۳۸۴؛

یاحقی، محمدجعفر؛ جویبار لحظه‌ها (بخش نثر)، جامی؛ ۱۳۷۴.

منابع دیگر:

آرین‌پور، یحیی؛ از صبا تا نیما؛ زوار؛ ۱۳۷۵؛

حقوقی، محمد؛ ادبیات امروز ایران (نثر)؛ زمان؛ ۱۳۵۱؛

رحیمیان، هرمز؛ ادبیات معاصر نثر؛ ادوارد نثر فارسی از مشروطیت تا انقلاب اسلامی؛ سمت؛ ۱۳۸۴؛

ادبیات داستانی دفاع مقدس و هویت ایرانی، به اهتمام حسینعلی قبادی؛ سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی، ۱۳۸۹.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه-اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: تحقیق در تاریخ تحول زبان فارسی عنوان درس:
	تخصصی			
	زمینه			
	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی: آزمایشگاه:	دارد	ندارد	کارگاه:	آزمایشگاه:
سمینار:	سفر علمی:			

تاریخ تحول زبان فارسی

شماره درس: ۲۰۲۴

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

نوع درس: گرایشی

هدف:

آشنایی با تحول زبان فارسی در دوره‌های مختلف از دوره باستان تا امروز و ویژگیهای اصلی و مهم هر دوره، سرفصل‌ها:

۱. خانواده زبان فارسی و دوره‌بندی مراحل مختلف آن (از هند و اروپایی تا امروز)؛
۲. تحول زبانها، دلایل و اقسام آن؛
۳. انواع تحول تلفظ در واژه‌ها و نمونه‌های آن در زبان فارسی؛
۴. انواع تحول معنایی واژه‌ها و نمونه‌های آن در زبان فارسی؛
۵. تحول خصوصیات واجی و آوایی زبان فارسی از دوره باستان تا امروز؛
۶. تحول ساختار صرفی فعلهای فارسی از دوره باستان تا امروز؛
۷. تحول ویژگیهای اسم و ضمیر فارسی از دوره باستان تا امروز؛
۸. تحول ویژگیهای انواع صفت فارسی از دوره باستان تا امروز؛
۹. تحول سایر ویژگیهای صرفی زبان فارسی از دوره باستان تا امروز؛
۱۰. تحول انواع ویژگیهای نحوی زبان فارسی از دوره باستان تا امروز؛
۱۱. نقد و تحلیل تحقیقات مربوط به حوزه تحول زبان فارسی.

ارزیابی مستمر	عیان نترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
---------------	-----------	-------------	---------------

منابع:

خاتلری، پرویز؛ تاریخ زبان فارسی؛ نشر نو؛ ۱۳۶۵؛

ابوالقاسمی، محسن؛ تاریخ زبان فارسی، سمت: ۱۳۷۳؛

ابوالقاسمی، محسن؛ زبان فارسی و سرگذشت آن؛ هیرمند: ۱۳۷۵؛

صفوی، کورش؛ نگاهی به پیشینه زبان فارسی؛ مرکز: ۱۳۶۷؛

ابوالقاسمی، محسن؛ دستور تاریخی زبان فارسی، سمت: ۱۳۷۵؛

صادقی، علی اشرف؛ مسائل تاریخ زبان فارسی؛ سخن: ۱۳۸۰؛

فرشیدورد، خسرو؛ جمله و تحول آن در زبان فارسی، امیرکبیر: ۱۳۷۵؛

باقری، مهری؛ تاریخ زبان فارسی؛ قطره: ۱۳۷۳؛

ذوالنور، رحیم؛ رفتارشناسی زبان؛ زوار: ۱۳۷۳

منابع دیگر:

دبیرمقدم، محمد؛ پیدایش و تکوین دستور زایشی؛ سخن: ۱۳۷۸؛

معین، محمد؛ آثار دستوری زبان فارسی (اسم جنس، معرفه، نکره/ اسم مصدر و حاصل مصدر/ اضافه/ مفرد و جمع)

این سینا: ۱۳۴۱-۱۳۳۸؛

فرشیدورد، خسرو؛ گفتارهایی درباره زبان فارسی؛ امیرکبیر: ۱۳۷۵؛

خلیلی، کامیاب؛ فرهنگ مشتقات زبان فارسی؛ ۱۲ جلد، کارنگ: ۱۳۸۰-۱۳۷۱.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ ساعت: ۳۲	عنوان درس: تحقیق در ساختمان آوایی و واژگانی زبانفارسی عنوان درس:
	تخصصی			
	زمینه			
	اختیاری			
ندارد	ندارد	دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمینار:	سفر علمی:	کارگاه:		

ساختمان آوایی و واژگانی زبان فارسی

تعداد واحد: ۲

شماره درس: ۲۰۲۵

نوع درس: گرایشی

پیشنهاد: تحقیق در دستور زبان فارسی

هدف:

تحقیق در موضوعات معنایی و صرفی زبان فارسی و تسلط بر چگونگی تحلیل آنها در متون مختلف زبانی.
سرفصل‌ها:

۱. معرفی، نقد و تحلیل منابع عمومی مربوط به حوزه مطالعات زبانی؛
۲. آشنایی با نظریه‌های عمومی مطالعات دستوری زبان؛
۳. آشنایی با انواع روشهای تحقیق در حوزه‌های گوناگون مطالعات ساختاری زبان؛
۴. نقد و بررسی نتایج تحقیقات دربارهٔ واحدهای زبان فارسی؛
۵. نقد و بررسی نتایج تحقیقات دربارهٔ ساختمان آوایی زبان فارسی؛
۶. نقد و بررسی تحقیقات مربوط به حوزه ریشه‌شناسی و معناشناسی زبان فارسی؛
۷. نقد و بررسی تحقیقات مربوط به واحدهای زبان فارسی (ساختمان و انواع)؛
۸. نقد و بررسی مباحث مربوط به طبقات یا روابط جانشینی در زبان فارسی؛
۹. نقد و بررسی تحقیقات حوزه واژه‌سازی زبان فارسی؛
۱۰. نقد و بررسی تحقیقات مربوط به تقسیمات انواع کلمه در زبان فارسی؛
۱۱. نقد و بررسی سایر مباحث مربوط به حوزه صرف زبان فارسی؛
۱۲. نقد و بررسی روشها و نتایج تحقیقات مربوط به گویش‌شناسی در حوزه زبان فارسی؛
۱۳. جمع‌بندی تعاریف و توصیف‌های قابل قبول در تمام مباحث آوایی و واژگانی زبان فارسی.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
---------------	----------	-------------	---------------

منابع:

- نمره، یداله؛ آواشناسی زبان فارسی؛ مرکز نشر دانشگاهی؛ ۱۳۶۴؛
 خلیلی، کامیاب؛ فرهنگ مشتقات فارسی (۱۲ جلد)؛ کارنگ؛ ۱۳۸۰-۱۳۷۱؛
 کلباسی، ایران؛ ساخت اشتقاقی واژه در فارسی امروز؛ مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی (پژوهشگاه)؛ ۱۳۷۱؛

مهیار، احمد؛ کتابشناسی دستور زبان فارسی؛ فرهنگستان زبان و ادب فارسی: ۱۳۸۱؛
معین، محمد؛ آثار دستوری زبان فارسی (اسم جنس، معرفه، نکره/ اسم مصدر و حاصل مصدر/ اضافه/ مفرد و جمع)
ابن سینا: ۱۳۴۱-۱۳۳۸.

منابع دیگر:

ابوالقاسمی، محسن؛ ماده‌های فعلهای فارسی دری؛ انتشارات ققنوس: ۱۳۷۳؛
خطیب رهبر، خلیل؛ دستور زبان فارسی (حروف ربط و حروف اضافه)؛ انتشارات سعدی: ۱۳۶۷؛
ضرغامیان، مهدی؛ واژگان پایه و دستور زبان پایه؛ شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی: ۱۳۷۸؛
کشانی، خسرو؛ انتقاعی پسوندی در زبان فارسی امروز؛ مرکز نشر دانشگاهی: ۱۳۷۱؛
یارمحمدی، لطف‌اله؛ واج‌شناسی؛ مرکز نشر دانشگاهی: ۱۳۶۴؛
فرشیدورد؛ خسرو؛ دستور فارسی امروز؛ سخن: ۱۳۸۲؛
ناصر، محمدامین؛ فهرست پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری در زمینه گویشهای ایران؛ فرهنگستان زبان و ادب فارسی:
۱۳۸۰؛

ارانسکی، ای. ام؛ مقدمه فقه‌اللقه ایرانی؛ ترجمه کریم کشاورز، پیام: ۱۳۵۸.

دروس پیشنهادی: ندارد	پایه اصلی	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲	عنوان درس: تحقیق نظام روابط دستوری زبان فارسی عنوان درس:
	تخصصی		ساعت: ۳۲	
	زمینه			
	اختیاری			
ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی:	آزمایشگاه:
سمنار:		سفر علمی:	کارگاه:	

نظام روابط دستوری زبان فارسی

تعداد واحد: ۲

شماره درس: ۲۰۲۶

نوع درس: گرایش

پیشنهاد: تحقیق در دستور زبان فارسی

هدف:

تحقیق در ختمان نقشی زبان فارسی و تسلط بر تحلیل روابط اجزای جمله و روابط همنشینی کلمات.
سرفصل‌ها:

۱. نقد و بررسی مباحث مربوط به دستگاه و نظام در زبان؛
۲. تمایز دستگاه‌های صرفی و نحوی زبان فارسی؛
۳. نقد و بررسی مباحث مربوط به رابطه لفظ و معنا در زبان؛
۴. انواع تغییرات معنایی نقشی که در زبان فارسی به تغییر ساختاری قاعده‌مند می‌انجامد؛
۵. نقد و بررسی انواع مطابقت در روی محور همنشینی زبان فارسی؛
۶. نقد و بررسی مباحث مربوط به تقسیم‌بندی انواع ساختمان جمله در زبان فارسی (ساده و مرکب و خوشه‌ای و شبه‌جمله)؛
۷. نقد و بررسی مباحث مربوط به انواع جمله از نظر اجزای مورد نیاز آن (جمله‌های چند جزئی)؛
۸. نقد و بررسی مربوط به ارکان جمله در زبان فارسی (نهاد و گزاره/ فاعل، مفعول، متمم، مسند، قید، فعل)؛
۹. نقد و بررسی مباحث مربوط به انواع ارتباطهای نحوی و درونی اجزای جمله (آمیزه نقش‌ها و انواع اشعاب و لانه‌گیری)؛
۱۰. نقد و بررسی سایر مباحث مربوط به حوزه نحو زبان فارسی.

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
---------------	----------	-------------	---------------

منابع:

- باطنی، محمدرضا؛ توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی؛ امیرکبیر: ۱۳۴۷؛
 وحیدیان کامیار، تقی؛ و غلامرضا عمرانی؛ دستور زبان فارسی (۱)؛ سمت: ۱۳۷۹؛
 نجفی، ابوالحسن؛ مبانی زبان‌شناسی و کاربرد آن در زبان فارسی، نیلوفر: ۱۳۸۷؛
 انوری، حسن؛ و حسن احمدی گیوی؛ دستور زبان فارسی (۲)؛ فاطمی: ۱۳۷۷؛
 فرشیدورد، خسرو؛ جمله و تحول آن در زبان فارسی؛ امیرکبیر: ۱۳۷۵؛
 مهبیار، محمد؛ کتابشناسی دستور زبان فارسی؛ فرهنگستان زبان فارسی: ۱۳۸۱؛

صدیقیان، مهین دخت؛ ویژگیهای نحوی زبان فارسی در تتر قرن پنجم و ششم هجری؛ فرهنگستان زبان و ادب فارسی: ۱۳۸۳
منابع دیگر:

میرعمادی، علی؛ نحو زبان فارسی (بر پایه نظریه حاکمیت و مرجع‌گزینی)؛ سمت: ۱۳۷۶؛

مشکوه‌الدینی، مهدی؛ دستور گشتاری زبان فارسی، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد: ۱۳۷۴؛

فرشیدورد، خسرو؛ گفتارهایی درباره دستور زبان فارسی؛ امیرکبیر: ۱۳۷۵؛

وفایی، عباسعلی؛ دستور کاربردی، سخن: ۱۳۹۰؛

نوبهار، مهرانگیز؛ دستور کاربردی زبان فارسی؛ رهنما: ۱۳۷۲.

